

Bøger

tet og forandringsparathed er helt centrale for arbejdet i tværfaglige team og netværk. Det anses også for at være lettere at stimulere de ansattes kreativitet og engagement, når arbejdet er problemorienteret.

I slutningen af sin bog giver Christensen en beskrivelse af, hvordan politiet klarer den store opgave med at opretholde ro og orden under COP-15-mødet i København. 7.000 politibetjente var udstationeret for at klare udfordringen, og når undtages seancen, hvor lovlige demonstranter blev sat 'i fottog' på den kolde gade uden adgang til toiletter i timevis, gik det - internt beskuet - godt. Ingen større katastrofer. Christensen medtager

denne begivenhed, fordi den kan bruges til at demonstrere, at politiets arbejde stadig har træk fra de forskellige historiske perioder.

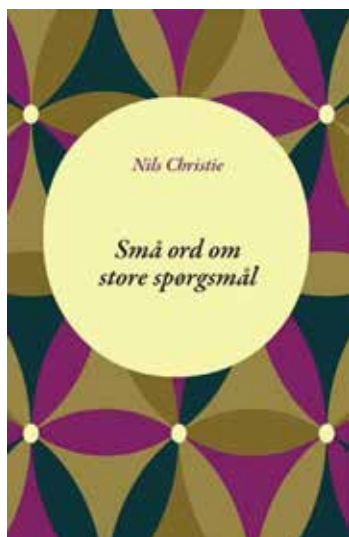
Så selv om det moderne politi primært berømmer det projektor-ganiserede arbejde, så er der stadig en del personale i politiet, som er underlagt krav fra industrialiseringsregimet, og hvis indsats måles med administrative flueben. Politiets tilstedeværelse som den fysiske forhindring for forstyrrelse af den offentlige orden er magen til det, som var grundlaget for politiets arbejde helt tilbage under enevælden. Også det forvaltningsansvar, som politiet udøvede inden COP-15 i form af tilladelser til demonstrationer med mere,

fortaber sig i historien.

Så det nye er flettet sammen med det gamle. Politiets fysiske styrke kan ikke undværes. Kun dele af staben tilkæmper sig arbejdsforhold, som ikke er underlagt stadig kontrol, fordi den forandrede forestilling om det gode politiarbejde indebærer flest fordele for den gruppe, der efterforsker komplekse, internationale forbrydelser.

Der er en detaljeret indholdsfortegnelse, stikordsregister og masser af litteraturhenvisninger til særligt interesserede. ■

KAREN ELLEN SPANNOV
ETNOGRAF, MAG.ART., PH.D.

SMÅ ORD OM STORE SPØRGSMÅL

AF NILS CHRISTIE

UNIVERSITETSFORLAGET, OSLO. 2010.

Dansk udgave på forlaget Mindspace 2012

126 sider. Pris ca. 200 KR.

Det kærligste kampskrift

Den norske kriminolog Nils Christie har skrevet en ufatteligt klar og god lille bog om de små ords betydning for den samtale, der holder os sammen.

AF RUNE LYKKEBERG

Sådan taler han virkelig selv. Han bruger små ord, alle kender, og fortællinger, ingen ikke kan forstå. Og han er en af de samfundsforskere i Skandinavien, som har nået størst global indflydelse. Den norske kriminolog Nils Christie har rejst over hele verden med sine enkle forklaringer på spørgsmål, vi almindeligvis regner for ualmindeligt komplekse. Han skriver i sin nye bog *Små ord for store spørgsmål*, at han aldrig er stødt på et problem, han ikke kunne forklare i et nor-

malsprog, alle forstår og selv taler. Der er ikke noget i hans videnskabelige univers, som ikke kan oversættes fra videnskabelige begreber til hverdagsprog. Hele hans bog er et kampskrift imod den brug af sproget, som spærrer for samtale og skubber dem ud, som ikke kan tale med. For Christie er samfundet en stor samtale, og forskellen på borgernes passive resignation og aktive engagement er det sprog, vi taler: 'Hvis vi vil bidrage til at skabe et samfund af aktive deltagere, og det vil jeg, er det de mange små ord, som må tages i brug.'

Sprogmisbrugere

Det kritiske problem for Christie er, at mange af dem, der beskriver samfundet videnskabeligt og professionelt, betjener sig af et sprog, som kun deres kolleger forstår. De behandler sociale klienter med en terminologi, som klienter ikke behersker, og de placerer kriminelle i sproglige kategorier, de kriminelle ikke selv kan tale sig op fra. De udvikler en viden, som skulle gøre os alle sammen klogere, men som regelmæssigt resulterer i fordummelse og udstødelse af samtale. Dem, vi plejer at regne for veltalende, kalder Christie for 'sprogmisbrugere'. Han skitserer tre typer misbrug af sprog:

Man kan for det første bruge ord så brede, at de favner alt og betyder intet. De har mistet enhver forbindelse med den virkelighed, vi ser, hører og sanser til daglig. Det kan være et ord, som 'demokrati', der kan betyde alt fra, at 'vi er gode' til 'Vesten'. De bredeste ord er ofte begreber. Christie fortæller, at han som underviser altid indleder med at bede de nye studerende glemme begreberne og fortælle historier i stedet. De skal føre deres viden og indsigt tilbage til de sociale situationer, hvor de hører hjemme. Begreber skaber forskelle mellem de veltalende få og de mange tavse. De sætter også forskelle mellem de eksperter, der bruger begreber til at bestemme store helheder, og de amatører, vi alle sammen er det meste af tiden, der fokuserer på deres eget livs små episoder. Fortællinger forbinder derimod høj og lav, iagttagelse og deltager, behandler og klient. Hvis en historie er rigtigt

fortalt, kan alle træde ind i den. Det er ifølge Christie ikke svært at holde foredrag om kriminologi i Kasakhstan eller Amazonas, hvis man fortæller historier i stedet for at bruge begreber.

Den næste form for misbrug af sprog drejer sig om 'monopoliserede ord'. Det er ord, der på samme måde som lægens kittel symboliserer magt. Det kan være præsten, som taler latin, eller sociologen, der snakker om 'anomi' og 'stratificering': 'Disse ord er professionernes ord,' skriver Christie: 'Det oplever lægfolk, hvis de prøver at stjæle dem, at bruge dem til deres eget formål. Klient betyder egentlig den, som kommer, når herren kalder. Nåde være med den klient, som taler tilbage med sin herres ord.'

Skadeord

Den sidste slags skadeord kalder Christie for 'monopoliserende'. Ord, som når de bruges om noget eller nogen, sætter alle andre ord til side. Hvis man definerer en kvinde som morder, bliver det underordnet, om hun er fra Fyn, mor, gavmild, selskabsdanser, humorist, lægedatter eller fan af Nicklas Bendtner. Alle andre kvaliteter skubbes væk, når de monopoliserende ord tager over. Det samme gælder ord som 'narkoman'. Man kan blive helt forbløffet over historier, hvor det fremgår, at en narkoman ikke kun er narkoman og ikke er det hele tiden. Når vi ser hinanden gennem de monopoliserende ord, glemmer vi, at mennesker er fulde af modsætninger, konflikter og forskellige tilbøjeligheder. Når vi bestemmer andre som 'psyko-

pater' eller 'skabsbøsser', bliver de i vores øjne til skabeloner, men Christie pointerer, at hvert af disse mennesker også er så mangfoldigt, at man kan skrive en hel roman om dem. Verden bliver ofte overskuelig, når man bruger de store ord. Forholder man sig derimod til situationer, steder og enkelte mennesker, bliver verden pludselig uoverskuelig igen.

Christie erkender dog, at der er fænomener, nuancer og dimensioner, som kun afdækkes af fagudtryk. Hvis vi kun taler hverdags-sprog, mister vi særlige former for visdom: 'Ja, vi mister noget. Eller: Nogen vil miste noget, hvis de ikke bruger de særlige ord og vendinger. Så det bliver en afvejning. Værdier står over for hinanden. Det er spørgsmålet om, hvilket samfund man vil have.'

Det spørgsmål kredser hele Christies lille bog om: Hvad kan man gøre for, at vi kan tale sammen alle sammen og se hinanden som værdige mennesker med forskellige liv? Han skriver selv sådan, som han mener, man bør skrive og tale. Han har skrevet kampskrift mod misbrugerne af sproget og alle skadeordene, men det er et kærligt kampskrift. Alle kan være med. Og som han konkluderer: 'Selv mener jeg nok, det vigtigste er at få så mange som overhovedet muligt med i den store samtale. Så går det nok at skære ned på de store ord.' ■

RUNE LYKKEBERG
REDAKTIONSCHEF PÅ INFORMATION

Denne anmeldelse har været bragt i Information d. 16.4.2010.